

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" " " " . fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" " " " . fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjižaru Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

"Poduk v gospodarstvu bogati deželo."

Štv. 39.

V Mariboru 24. septembra 1868.

Tečaj II.

Drugi slovenski tabor

v Žalcu 6. septembra 1868.

(Dalje.)

Dr. Zarnik je govoril blizo tako le: Prijatelji Slovenci! Zemlja, na kateri prebivamo, je zemlja sveta. Zadnji ostanek nekdanje velike slovenske, ktera se je nekda raztegala čez Gradece, Dunaj, Tirole itd. zgubili smo vendar kraj za krajem, tako, da imamo zdaj svojo mejo pri Muri. Dolžnost naša je, da to ohranimo za svoje otroke, da ne bodo po pravici zaradi naše nemarnosti kleli. Moramo gledati tudi na to, da nasprotnik ne bode več mislil, ako ima le 315 gld. državne, plače na leto, da je že ves slovenski narod za njim. Bere se v sv. pismu o coljnarju in farizeju, da je on bil pri vratih ta pa pri velikem oltarju, da je coljnar postal prvi, farizej pa je šel osramoten iz tempelja. Ravno tako se je dozda nam godilo. Če si pridobimo častno mesto, ki nam gre po postavi, ne bo nam treba z nemškimi pismi hoditi od Poncija do Pilata, ki nam ga morebiti še slabo raztolmači; se bomo varovali marsiktere škode in ne bomo zgubljali tako pogosto svojih pravi. Pošiljammo nemška pisma nazaj. Vi davate svoje sine naj rajši v šolo zato, da bi postali duhovni in ostali doma. Če slovenski jezik v uradih obvelja, se bo to tudi zgodilo s tistimi vašimi sinovi, ki bodo uradniki. To pa bomo dosegli, ako trdno tirjamo svoje pravice. Glejte Madžare, katerih je samo 5 milijonov ali dosegli so vendar vse, kar so hoteli, ali vendar samo zato, ker so znali svoje pravice tirjati in ker so ponosni na svoj narodni značaj. Izreči moramo tudi mi, da smo Slovenci. Moramo biti doma možaki ali ne zmirom klobuk pod podduho nositi in se tuje klanjati med tem, ko domačin mora služiti svoj kruh po ptujih deželah. Za to nam daje lep izgled basen o medvedu, ki se je bil med ljudmi plesati naučil in je hotel te umetnosti tudi druge medvede naučiti, ko je iz sužnosti došel, ti so ga vendar spodili rekši: da nočejo jegove umetnosti, ki se je vjet naučil in da ne marajo za njo. Slovenci! Ali mi hočemo zaostati za svobodnimi medvedi? (Veliki smeh; ne bomo plesali po ptuje.) Ali ne tirjamo svojih pravic le od svetne temveč tudi od duhovne gosposke! Naši župniki in kaplani so iskreni rodoljubi; škofi hodijo vendar svoja pota, kar se tiče jezikovih pravic. Pišejo se naša imena po krstnih in drugih bukvalih in spisih tako čudno, da jih sami dostikrat ne moremo več spoznati. Šematizem lobodske škofije ni nikomur na čast. Tirjajmo toraj tudi, da se tudi tu spoznajo naše svete pravice, da se tudi tu mora uradovati in pisati slovensko. (Živio!)

Predsednik po tem prebere tudi drugo resolucijo, ktera se tudi soglasno prime, in da besedo.

G. Razlagu, ki blizo tako govori: Dragi Slovenci! Srce mi radostno poskakuje videti vas, ki ste me že dvakrat volili za svojega poslanca. Tudi jaz sem sin kmetijskih starišev in se bom do groba zvesto potegoval za pravice slovenskega naroda. Ali ni dosti, da le "Živio!" vpijemo, delati moramo, delati na vse strani, posebno pa skrbeti za to da bi na višo stopnjo povzdignoli kmetijstvo, ki redi vse cesarstvo. Skrbeti moramo za to, da kmet ne bo stradal, ter da bode našel po nedeljah tudi pečenko na svoji mizi. Tudi davke bomo lože zmagali, kedar nam bodo naša posestva bolj obdelovana več rodila. Mi imamo rodovitne njive, vinograde, lepe gozde, tudi čelarija in sviloreja se pri nas goji.

Če vse na višo stopnjo podignemo se bodo povečšali dohodki in štibro bomo lože plačevali. Ko so se nekda v Ameriki miši neprimerno množile, je nekdo svetoval Amerikancem: Pomnožite mačke! Nam pa, katerim se davki od leta do leta množijo, treba je pomnožiti pridelke, kakor so to storili Amerikanci, Angleži itd. Ker pri kmetu dohodki le kapljejo, zato bi dobro bilo, da se združimo, da drug drugemu svetujemo. To pa bomo naj lože dosegli, če se napravljajo kmetijske šole, katerih, važnost so spoznali Nemci že davno. Tudi štajarski Nemci imajo tako šolo in napravljajo si sopet eno pri Mariboru. Govornik dokaže dalje, da imajo tudi Slovenci tirjati take šole od dežele in konca svoj tehtni govor tako le. Napravimo društvo, ktero bi imelo podružnice, zasadimo na na novo, kar so posekali, pomagajmo si sami!

Predsednik bere 2 resolucijo, ktera se tudi potrdi od tabora soglasno. (Konec prihod.)

Nekaj želja Slovenkam.

Spisal Fr. Jančar.

(Konec.)

Zadnjič vas, drage Slovenke! opominjam, preden svojo deviško roko ženinom podaste, pomislite: Ali je živ, iskren Slovenec, ki se ne sramuje svoje matere Slave. Pravi Slovenec premišljava, se naj hitreje poprime napredka v gospodarstvu, je bolj bistre glave in zlahtnejega srca. On bo svoja opravila in spremembe si v gospodarsko knjigo zapisoval; red in snago ljubil; iz knjige se na koncu leta prepičal, ali gre gospodarstvo naprej ali nazaj; on ne bo imel časa se s sosedi pripraviti, jim krivice na mejnikih ali jih posestvih vzrokovati, jemu je znano, ker jaz nočem, tudi drugemu ni ljubo. On se bo doma in drugde svoje pobožnosti, zmernosti in pravičnosti držal, ter sploh kristjansko vedenje razširal. To mu bo naj večja čast in slava, ki mu ob enem blagoslov božji donaša in ga v pravi blagostan posadi.

Nasproti se pa varujte, predraga dekleta! nemškutarjev kot strupenega gada in samega telesnega vraga. Takemu človeku ni nič presveto; on se ne boji ne Boga, tem manj pa vraga, magari se trdni katoliški kristjan imenovati želi. On proda sebe, družino, svoj narod, še Bog mu je na prodaj: vse to jegove krivice pričajo, ki jih počenja in dela. S takim človekom se ne da v miru živeti. On trdi: Nemci smo! a ne s svojimi otroci, tim manj pa s sosedi se zamore brez Slovenščine pogovarjati; on sili z nemškimi spisi, ki so prave pesti na slovensko oko; kakor bi 19. §. v državnih osnovnih postavah ne bilo. — On povdarja nemško vladarstvo in ne previdi pravice: vsakemu narodu svoje itd.

Kaj neki bi bilo, ako bi po tem dosledno, kateri mašnik trdim Slovencem po nemški pridigoval, jih spovedoval in sploh učil! Ali ga ne bi ve ženske z burkljami iz crkve izpodile? In po pravici, saj bi se le norca iz vas delal. — Jaz sem pred 18 leti enkrat na Nemškem samo nektare proste besede, kakor jih v vsaki vasi različne imajo, povedal; pa hitro so pravili: za norce nas ima; čeravno sem jim bil s svojo Nemščino trdi "Mooskirchner". — A Slovenec se ne bi smel ganoti vkljub 19. §.!

Trd Slovenec toraj vaš mož naj bo, kakor ste ve pridne Slovenke. V Arnežu sem našel eno kmečko družino, kjer si je Nemec trdo Slovenko za ženo izvolil; in bila je vsa družina slovenska. Na drugo sem pa naletel, kder si je Ne-

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

"Poduk v gospodarstvu bogati deželo."

Štv. 39.

V Mariboru 24. septembra 1868.

Tečaj II.

Drugi slovenski tabor

v Žalcu 6. septembra 1868.

(Dalje.)

Dr. Zarnik je govoril blizo tako le: Prijatelji Slovenci! Zemlja, na kateri prebivamo, je zemlja sveta. Zadnji ostanek nekdanje velike slovenske, ktera se je nekda raztegala čez Gradece, Dunaj, Tirole itd. zgubili smo vendar kraj za krajem, tako, da imamo zdaj svojo mejo pri Muri. Dolžnost naša je, da to ohranimo za svoje otroke, da ne bodo po pravici zaradi naše nemarnosti kleli. Moramo gledati tudi na to, da nasprotnik ne bode več mislil, ako ima le 315 gld. državne, plače na leto, da je že ves slovenski narod za njim. Bere se v sv. pismu o coljnarju in farizeju, da je on bil pri vratih ta pa pri velikem oltarju, da je coljnar postal prvi, farizej pa je šel osramoten iz tempelja. Ravno tako se je dozda nam godilo. Če si pridobimo častno mesto, ki nam gre po postavi, ne bo nam treba z nemškimi pismi hoditi od Poncija do Pilata, ki nam ga morebiti še slabo raztolmači; se bomo varovali marsiktere škode in ne bomo zgubljali tako pogosto svojih pravi. Pošiljajmo nemška pisma nazaj. Vi davate svoje sine naj rajši v šolo zato, da bi postali duhovni in ostali doma. Če slovenski jezik v uradih obvelja, se bo to tudi zgodilo s tistimi vašimi sinovi, ki bodo uradniki. To pa bomo dosegli, ako trdno tirjamo svoje pravice. Glejte Madžare, katerih je samo 5 milijonov ali dosegli so vendar vse, kar so hoteli, ali vendar samo zato, ker so znali svoje pravice tirjati in ker so ponosni na svoj narodni značaj. Izreči moramo tudi mi, da smo Slovenci. Moramo biti doma možaki ali ne zmirom klobuk pod podduho nositi in se tuje klanjati med tem, ko domačin mora služiti svoj kruh po ptujih deželah. Za to nam daje lep izgled basen o medvedu, ki se je bil med ljudmi plesati naučil in je hotel te umetnosti tudi druge medvede naučiti, ko je iz sužnosti došel, ti so ga vendar spodili rekši: da nočejo jegove umetnosti, ki se je vjet naučil in da ne marajo za njo. Slovenci! Ali mi hočemo zaostati za svobodnimi medvedi? (Veliki smeh; ne bomo plesali po ptuje.) Ali ne tirjamo svojih pravic le od svetne temveč tudi od duhovne gosposke! Naši župniki in kaplani so iskreni rodoljubi; škofi hodijo vendar svoja pota, kar se tiče jezikovih pravic. Pišejo se naša imena po krstnih in drugih bukvalih in spisih tako čudno, da jih sami dostikrat ne moremo več spoznati. Šematizem lobodske škofije ni nikomur na čast. Tirjajmo toraj tudi, da se tudi tu spoznajo naše svete pravice, da se tudi tu mora uradovati in pisati slovensko. (Živio!)

Predsednik po tem prebere tudi drugo resolucijo, ktera se tudi soglasno prime, in da besedo.

G. Razlagu, ki blizo tako govori: Dragi Slovenci! Srce mi radostno poskakuje videti vas, ki ste me že dvakrat volili za svojega poslanca. Tudi jaz sem sin kmetijskih starišev in se bom do groba zvesto potegoval za pravice slovenskega naroda. Ali ni dosti, da le "Živio!" vpijemo, delati moramo, delati na vse strani, posebno pa skrbeti za to da bi na višo stopnjo povzdignoli kmetijstvo, ki redi vse cesarstvo. Skrbeti moramo za to, da kmet ne bo stradal, ter da bode našel po nedeljah tudi pečenko na svoji mizi. Tudi davke bomo lože zmagali, kedar nam bodo naša posestva bolj obdelovana več rodila. Mi imamo rodovitne njive, vinograde, lepe gozde, tudi čelarija in sviloreja se pri nas goji.

Če vse na višo stopnjo podignemo se bodo povečšali dohodki in štibro bomo lože plačevali. Ko so se nekda v Ameriki miši neprimerno množile, je nekdo svetoval Amerikancem: Pomnožite mačke! Nam pa, katerim se davki od leta do leta množijo, treba je pomnožiti pridelke, kakor so to storili Amerikanci, Angleži itd. Ker pri kmetu dohodki le kapljejo, zato bi dobro bilo, da se združimo, da drug drugemu svetujemo. To pa bomo naj lože dosegli, če se napravljajo kmetijske šole, katerih, važnost so spoznali Nemci že davno. Tudi štajarski Nemci imajo tako šolo in napravljajo si sopet eno pri Mariboru. Govornik dokaže dalje, da imajo tudi Slovenci tirjati take šole od dežele in konca svoj tehtni govor tako le. Napravimo društvo, ktero bi imelo podružnice, zasadimo na na novo, kar so posekali, pomagajmo si sami!

Predsednik bere 2 resolucijo, ktera se tudi potrdi od tabora soglasno. (Konec prihod.)

Nekaj želja Slovenkam.

Spisal Fr. Jančar.

(Konec.)

Zadnjič vas, drage Slovenke! opominjam, preden svojo deviško roko ženinom podaste, pomislite: Ali je živ, iskren Slovenec, ki se ne sramuje svoje matere Slave. Pravi Slovenec premišljava, se naj hitreje poprime napredka v gospodarstvu, je bolj bistre glave in zlahtnejega srca. On bo svoja opravila in spremembe si v gospodarsko knjigo zapisoval; red in snago ljubil; iz knjige se na koncu leta prepičal, ali gre gospodarstvo naprej ali nazaj; on ne bo imel časa se s sosedi pripraviti, jim krivice na mejnikih ali jih posestvih vzrokovati, jemu je znano, ker jaz nočem, tudi drugemu ni ljubo. On se bo doma in drugde svoje pobožnosti, zmernosti in pravičnosti držal, ter sploh kristjansko vedenje razširjal. To mu bo naj večja čast in slava, ki mu ob enem blagoslov božji donaša in ga v pravi blagostan posadi.

Nasproti se pa varujte, predraga dekleta! nemškutarjev kot strupenega gada in samega telesnega vraga. Takemu človeku ni nič presveto; on se ne boji ne Boga, tem manj pa vraga, magari se trdni katoliški kristjan imenovati želi. On proda sebe, družino, svoj narod, še Bog mu je na prodaj: vse to jegove krivice pričajo, ki jih počenja in dela. S takim človekom se ne da v miru živeti. On trdi: Nemci smo! a ne s svojimi otroci, tim manj pa s sosedi se zamore brez Slovenščine pogovarjati; on sili z nemškimi spisi, ki so prave pesti na slovensko oko; kakor bi 19. §. v državnih osnovnih postavah ne bilo. — On povdarja nemško vladarstvo in ne previdi pravice: vsakemu narodu svoje itd.

Kaj neki bi bilo, ako bi po tem dosledno, kateri mašnik trdim Slovincem po nemški pridigoval, jih spovedoval in sploh učil! Ali ga ne bi ve ženske z burkljami iz crkve izpodile? In po pravici, saj bi se le norca iz vas delal. — Jaz sem pred 18 leti enkrat na Nemškem samo nektare proste besede, kakor jih v vsaki vasi različne imajo, povedal; pa hitro so pravili: za norce nas ima; čeravno sem jim bil s svojo Nemščino trdi "Mooskirchner". — A Slovenec se ne bi smel ganoti vkljub 19. §.!

Trd Slovenec toraj vaš mož naj bo, kakor ste ve pridne Slovenke. V Arnežu sem našel eno kmečko družino, kjer si je Nemec trdo Slovenko za ženo izvolil; in bila je vsa družina slovenska. Na drugo sem pa naletel, kder si je Ne-

mica Slovenca za moža vzela, in povsod je tedaj Nemščina vladala: tolik je razloček na tem.

To sem vam hotel, vrle Slovenke, že zdavnej povedati. Pa mi morda ktera poreče: „Se sedaj so tvoje želje in opomeni veliko prezgodaj, in nekteri za nas celo nepotrebni“. Zna biti, ji odgovorim, ktera zamore zapopasti, naj zapopade; jaz sem svoje dolžnost storil, ti pa se ravnaj kakor ti je drago. Le ne hudi se, ako s sramoto pobegniti moraš, kedar te druga prekosi; med tem si pasama naj več škodena-rejaš.

Slovenke! pomislite: Vas žensk je navadno več nego moškega spola. In kakor sem celo od sebičnega Nemca, ki bi naj raje ves svet v Nemški koš vrgel, sestavljeno število Slovencev čital: je nas Slovencev 1,200.000. Po takem vze-mimo ženskega spola le sedem sto tisoč; in ako vsaka samo 5 kr. skozi leto prigospodinji, je pet in trideset tisoč gld. po vsej Slovenji! — Lahko bi pa vsaka ženska po čez vzeto 2 gld. prigospodinila skozi leto z tem, če si sama šivilje, pere, nogavice plete itd. Kar bi toraj 1 milijon 4 sto tisoč gld. zneslo! — Ne mislite: Kaj bodo šivilje, perice itd. počele, ako si same vse to večidel narejate. Kaj so pa vozači storili, ko so železnice nastale? Drugih reči so se pridni in skrbni ljudje poprijeli. Ravno tako bodo tudi te umetnice kaj boljšega iztuhale — in ve jih spet ne bote hitro do-spele. K temu še je vaš strah za nje prezgodaj. Bog hotel, naj bi se zmed vas le nekaj jih zdramilo, ki bi se vadile v tih omenjenih rečeh, ker tako vse raje polževo pot lazi, kar je koristno in dobro, nego čvrsto poprime spoznane resnice.

Negova 29. avgusta 1868.

Fr. Jančar, kaplan.

Nekaj o reji goveje živine.

(Z ozirom na južne kraje spodnje Štajarske.)

Našim kmetovavcem se v časih slabo godi, pritožujejo se dostikrat o slabi letini; a naj hujše jim je vendar, kadar treba davke plačati, pa denarjev nimajo. — Vsakdanja pri-tožba naših gospodarjev.

Ako se človek malo ozre, vidi kmeta v kakšnih okol-šinah se znajde. — Mislim toraj da mi ne bote zamerili, če malo našo živinorejo v misli vzamem, saj živina, posebno pa goveja, je kmetu za zemljiščem naj znamenitnejši del je-ovega premoženja. Nikakor toraj ni prav, da naši slovenski kmetje živinorejo tako malo čislajo, ko se vendar po slov. časnikih i knjigah tolikokrat uči in priporoča kako naj se je primejo.

Skoraj zmiraj ima lepa živina dobro ceno, in če se ne proda vino, pšenica ali turščica je pri živini kaj upanja dnar-jev dobiti.

Ako je temu tako, zakaj pa se pri nas vidi tako borna živina, zakaj so blevi tako narodni in sploh ne taki, ko bi imeli biti, zakaj se travniki ne gnojijo? Mislite dragi kmetje! da je povsod tako in da pri nas ne more boljše biti? Kratko nikar. Kdor je videl goveda naših zgornjih Štajarcev, Ko-rošcev ali pa celo Švicerske, mi bode rad pritrdil na katero stopnjo se živinoreja pripeljati da. Tudi pri nas bi bila lahko živina boljša in lepša nego je, ako bi se kmetje umne živinoreje poprijeli. Bi li ne bilo to jim na korist, jih mlaj-šim pa v poduk?

Poznam župnika, ki je pred nekaj leti kupil prav lepih krav pa tudi bika imenitnega koroškega rodu. Za navadno plačilo je mogel za plemenjenje vsak imenovanega bika do-biti. Ni mar bila to lepa priložnost, si naša domača goveda požlahtniti, saj za nektare? Naši kmetje pa so le roke kri-žem držali. Le malo se jih je omenjene priložnosti poslužilo, in še ti ne stanovitno, kakor to tirja umna živinoreja — tim se ni barva dopadla, drugi pa so imeli tudi dokaj praz-nih izgovorov — in taka je žalibog povsod.

Pa umnejši kmet, si da vendar tudi kaj dopovedati, bi rad imel lepo živino pa ne premore si kupiti govedo, holand-skega, švicarskega, štajarskega ali koroškega plodu; doma vzrediti lepe živine pa ne ume.

Kako pa si zamore gospodar dobro in lepo živino iz do-mače vzrediti?

Dr. Bleiweis-ova knjiga „Nauk odreja domače živine“ na to takole odgovarja: Kakor vedna luč, naj sveti gospo-darju sledeče poglavitno vodilo v živinoreji:

Pari naj bolje in naj lepšo živino z naj bolje in naj lepšo, in pa vsikdar enako z enako. Tega vodila se bo pa držal, ako

1. si izmed svoje živine ali kakošne druge domače iz-bero za plemo tako, ki ima tiste dobre in lepe lastnosti, kte-rih si želi; tudi majhnih napak naj se ogibljuje kar naj bolj more;

2. tako naj ravna stanovitno od roda do roda, pleme-njenje v bližnji žlahtilepe živine ohrani naj bolj to zaželeno stanovitnost, ker živina edine krvi se naj bolj vjema;

3. si je izbral gospodar dobro in lepo živino, in ima te-daj, tako rekoč dobro blago, naj jo dobro redi (a ne pita ali debeli), pridno čedi in snaži in v vsem marljivo oskr-buje;

4. nikar naj premlade ne spušča po plemenu, ampak v pravi starosti, kadar se je poželenje po plemenu spet in spet in pa močno oglasilo (prava starost in čas goveda po ple-menu pustiti je: za manjše in srednje krave, kadar so eno leto in pol ali dve leti stare, za velike pa ne predenj do pol-nijo dve leti.)

5. Kakor premlada živina ni za plemo, tako pa tudi prestara ne, ker na unem kakor na tem koncu ni prave moči; tam je že ni, tukaj je še ni. Š--c.

Gospodarske stvari.

Kako se hrani krompir in repa?

Hranjenje krompirja in repe je trojno: shrani se v kle-teh, v jamah in v — kopah. — Ne glede na to, da je pri gospodarstvih, kjer se korenja, krompirja, repe itd. obilno prideluje in tedaj veliko prostora potrebuje, shranjenje v kletih, kjer se tudi previsoko ne sme kopičiti, drago, se tudi v kopah bolj pokvari kakor v kletih. Shranjenje v globokih jamah ravno tako ne kaže, kakor v kletnih prostorih. Različni kmetje so mi pravili, da jim debela repa v jami dostikrat gnije. Vzrok temu je prvič, ker se v debelovju dosti vode nahaja in drugič ker repa, krompir itd. v takih jamah na visoko nadelan ne more za-dosti hlapeti. Čim bolj suh in ohlajen pride v shrambo, ktera sama mora nekoliko vlažna in hladna biti, tem več je gnjilobe varen. Ker pa vsaka podzemljica kmalo ko se spravi se začne potiti, zatoraj se mora kolikor le mogoče za pri-merno odstranjenje vodnega hlapa skrbeti, kar se zgodi naj brž v dobro napravljenih — kopah. In sicer takole: Na ravnem prostoru se krompir ali repa nakopiči, tako da na-stanejo strehi podobne kope, ki obsegajo odspod 6—8 čev-ljev in so 4—6 čevljev visoke; pokrijejo te s slamo, ki se mora odspodaj malo bolj na debelo djati, ker iz zemlje mrz naj bolj pritiska in po tem z nekoliko z zemljo. Slama od živine prejedena je naj boljša za tako prekriva-nje, ker se je ne držijo rade miši. Hlapne cevi v kope davati, da bi se gazi odstranili, je zlo škodljivo in napačno, ker se hlapi na hladnih cevih v vodo spre-menijo in po takem gnjilobo krompirja, repe, korenja itd. pospešijo. Naj boljše je, — kope — hitro pokriti, da se luč in toplota zadržite. Zemlja se naj poravna in po-tolče, da postane gladka za dež. Ako zima pritiskuje, se kope pokrijejo z zemljo tako na debelo, ko globoko v onih krajih dno zmerzne. Ker po takem okoli vsake kope jarek na-stane, v katerem se voda zbira, leži sad na celo suhem. Ka-kor skušnje kažejo, je tako gnjilobe in prerane cime naj bolj zavarovan. Po klitvi se pa krompirju, korenju itd. živne snovi jemljejo, za česar voljo cimnato sadovje nima polne vrednosti, kar se hrane tiče. Z druge strani spet so skušnje za gotovo kazale, da sadovje, ki se je spomladi brez cime zadržalo, dosti vode zgubivši zmiraj močnejše prihaja in več hrane v sebi ima kakor enaka mera novega. Tudi to se mora pri premeri hrane prevdarjati.

Sadjereja.

Da jabelka, hruške in slive ne bodo črvive, naj se onda, kedar drevo začne cvesti, poskropi cvetje z vodo in z octom, t. j. naj se vzame eden del octa in devet delov vode, zmešano se naj vlije v škropilnico in se naj škropijo cvetni popki.

Nemški kmetiški časnik „Fr. G. K.“ trdi, da se dajo celo brez škode presaditi tudi večja sadovna dre-

mica Slovenca za moža vzela, in povsod je tedaj Nemščina vladala: tolik je razloček na tem.

To sem vam hotel, vrle Slovenke, že zdavnej povedati. Pa mi morda ktera poreče: „Se sedaj so tvoje želje in opomeni veliko prezgodaj, in nekteri za nas celo nepotrebni“. Zna biti, ji odgovorim, ktera zamore zapopasti, naj zapopade; jaz sem svoje dolžnost storil, ti pa se ravnaj kakor ti je drago. Le ne hudi se, ako s sramoto pobegniti moraš, kedar te druga prekosi; med tem si pasama naj več škodena-rejaš.

Slovenke! pomislite: Vas žensk je navadno več nego moškega spola. In kakor sem celo od sebičnega Nemca, ki bi naj raje ves svet v Nemški koš vrgel, sestavljeno število Slovencev čital: je nas Slovencev 1,200.000. Po takem vze-mimo ženskega spola le sedem sto tisoč; in ako vsaka samo 5 kr. skozi leto prigospodinji, je pet in trideset tisoč gld. po vsej Slovenji! — Lahko bi pa vsaka ženska po čez vzeto 2 gld. prigospodinila skozi leto z tem, če si sama šivilje, pere, nogavice plete itd. Kar bi toraj 1 milijon 4 sto tisoč gld. zneslo! — Ne mislite: Kaj bodo šivilje, perice itd. počele, ako si same vse to večidel narejate. Kaj so pa vozači storili, ko so železnice nastale? Drugih reči so se pridni in skrbni ljudje poprijeli. Ravno tako bodo tudi te umetnice kaj boljšega iztuhale — in ve jih spet ne bote hitro do-spele. K temu še je vaš strah za nje prezgodaj. Bog hotel, naj bi se zmed vas le nekaj jih zdramilo, ki bi se vadile v tih omenjenih rečeh, ker tako vse raje polževo pot lazi, kar je koristno in dobro, nego čvrsto poprime spoznane resnice.

Negova 29. avgusta 1868.

Fr. Jančar, kaplan.

Nekaj o reji goveje živine.

(Z ozirom na južne kraje spodnje Štajarske.)

Našim kmetovavcem se v časih slabo godi, pritožujejo se dostikrat o slabi letini; a naj hujše jim je vendar, kadar treba davke plačati, pa denarjev nimajo. — Vsakdanja pri-tožba naših gospodarjev.

Ako se človek malo ozre, vidi kmeta v kakšnih okol-šinah se znajde. — Mislim toraj da mi ne bote zamerili, če malo našo živinorejo v misli vzamem, saj živina, posebno pa goveja, je kmetu za zemljiščem naj znamenitnejši del je-ovega premoženja. Nikakor toraj ni prav, da naši slovenski kmetje živinorejo tako malo čislajo, ko se vendar po slov. časnikih i knjigah tolikokrat uči in priporoča kako naj se je primejo.

Skoraj zmiraj ima lepa živina dobro ceno, in če se ne proda vino, pšenica ali turščica je pri živini kaj upanja dnar-jev dobiti.

Ako je temu tako, zakaj pa se pri nas vidi tako borna živina, zakaj so blevi tako narodni in sploh ne taki, ko bi imeli biti, zakaj se travniki ne gnojijo? Mislite dragi kmetje! da je povsod tako in da pri nas ne more boljše biti? Kratko nikar. Kdor je videl goveda naših zgornjih Štajarjcev, Ko-rošcev ali pa celo Švicerske, mi bode rad pritrdil na katero stopnjo se živinoreja pripeljati da. Tudi pri nas bi bila lahko živina boljša in lepša nego je, ako bi se kmetje umne živinoreje poprijeli. Bi li ne bilo to jim na korist, jih mlaj-šim pa v poduk?

Poznam župnika, ki je pred nekaj leti kupil prav lepih krav pa tudi bika imenitnega koroškega rodu. Za navadno plačilo je mogel za plemenjenje vsak imenovanega bika do-biti. Ni mar bila to lepa priložnost, si naša domača goveda požlahtniti, saj za nektare? Naši kmetje pa so le roke kri-žem držali. Le malo se jih je omenjene priložnosti poslužilo, in še ti ne stanovito, kakor to tirja umna živinoreja — tim se ni barva dopadla, drugi pa so imeli tudi dokaj praz-nih izgovorov — in taka je žalibog povsod.

Pa umnejši kmet, si da vendar tudi kaj dopovedati, bi rad imel lepo živino pa ne premore si kupiti govedo, holand-skega, švicarskega, štajarskega ali koroškega plodu; doma vzrediti lepe živine pa ne ume.

Kako pa si zamore gospodar dobro in lepo živino iz do-mače vzrediti?

Dr. Bleiweis-ova knjiga „Nauk odreja domače živine“ na to takole odgovarja: Kakor vedna luč, naj sveti gospo-darju sledeče poglavitno vodilo v živinoreji:

Pari naj bolje in naj lepšo živino z naj bolje in naj lepšo, in pa vsikdar enako z enako. Tega vodila se bo pa držal, ako

1. si izmed svoje živine ali kakošne druge domače iz-bero za plemo tako, ki ima tiste dobre in lepe lastnosti, kte-rih si želi; tudi majhnih napak naj se ogibljuje kar naj bolj more;

2. tako naj ravna stanovitno od roda do roda, pleme-njenje v bližnji žlahtilepe živine ohrani naj bolj to zaželeno stanovitnost, ker živina edine krvi se naj bolj vjema;

3. si je izbral gospodar dobro in lepo živino, in ima te-daj, tako rekoč dobro blago, naj jo dobro redi (a ne pita ali debeli), pridno čedi in snaži in v vsem marljivo oskr-buje;

4. nikar naj premlade ne spušča po plemenu, ampak v pravi starosti, kadar se je poželenje po plemenu spet in spet in pa močno oglasilo (prava starost in čas goveda po ple-menu pustiti je: za manjše in srednje krave, kadar so eno leto in pol ali dve leti stare, za velike pa ne predenj do pol-nijo dve leti.)

5. Kakor premlada živina ni za plemo, tako pa tudi prestara ne, ker na unem kakor na tem koncu ni prave moči; tam je že ni, tukaj je še ni. Š--c.

Gospodarske stvari.

Kako se hrani krompir in repa?

Hranjenje krompirja in repe je trojno: shrani se v kle-teh, v jamah in v — kopah. — Ne glede na to, da je pri gospodarstvih, kjer se korenja, krompirja, repe itd. obilno prideluje in tedaj veliko prostora potrebuje, shranjenje v kletih, kjer se tudi previsoko ne sme kopičiti, drago, se tudi v kopah bolj pokvari kakor v kletih. Shranjenje v globokih jamah ravno tako ne kaže, kakor v kletnih prostorih. Različni kmetje so mi pravili, da jim debela repa v jami dostikrat gnije. Vzrok temu je prvič, ker se v debelovju dosti vode nahaja in drugič ker repa, krompir itd. v takih jamah na visoko nadelan ne more za-dosti hlapeti. Čim bolj suh in ohlajen pride v shrambo, ktera sama mora nekoliko vlažna in hladna biti, tem več je gnjilobe varen. Ker pa vsaka podzemljica kmalo ko se spravi se začne potiti, zatoraj se mora kolikor le mogoče za pri-merno odstranjenje vodnega hlapa skrbeti, kar se zgodi naj brž v dobro napravljenih — kopah. In sicer takole: Na ravnem prostoru se krompir ali repa nakopiči, tako da na-stanejo strehi podobne kope, ki obsegajo odspod 6—8 čev-ljev in so 4—6 čevljev visoke; pokrijejo te s slamo, ki se mora odspodaj malo bolj na debelo djati, ker iz zemlje mrz naj bolj pritiska in po tem z nekoliko z zemljo. Slama od živine prejedena je naj boljša za tako prekriva-nje, ker se je ne držijo rade miši. Hlapne cevi v kope davati, da bi se gazi odstranili, je zlo škodljivo in napačno, ker se hlapi na hladnih cevih v vodo spre-menijo in po takem gnjilobo krompirja, repe, korenja itd. pospešijo. Naj boljše je, — kope — hitro pokriti, da se luč in toplota zadržite. Zemlja se naj poravna in po-tolče, da postane gladka za dež. Ako zima pritiskuje, se kope pokrijejo z zemljo tako na debelo, ko globoko v onih krajih dno zmerzne. Ker po takem okoli vsake kope jarek na-stane, v katerem se voda zbira, leži sad na celo suhem. Ka-kor skušnje kažejo, je tako gnjilobe in prerane cime naj bolj zavarovan. Po klitvi se pa krompirju, korenju itd. živne snovi jemljejo, za česar voljo cimnato sadovje nima polne vrednosti, kar se hrane tiče. Z druge strani spet so skušnje za gotovo kazale, da sadovje, ki se je spomladi brez cime zadržalo, dosti vode zgubivši zmiraj močnejše prihaja in več hrane v sebi ima kakor enaka mera novega. Tudi to se mora pri premeri hrane prevdarjati.

Sadjereja.

Da jabelka, hruške in slive ne bodo črvive, naj se onda, kedar drevo začne cvesti, poskropi cvetje z vodo in z octom, t. j. naj se vzame eden del octa in devet delov vode, zmešano se naj vlije v škropilnico in se naj škropijo cvetni popki.

Nemški kmetiški časnik „Fr. G. K.“ trdi, da se dajo celo brez škode presaditi tudi večja sadovna dre-

mica Slovenca za moža vzela, in povsod je tedaj Nemščina vladala: tolik je razloček na tem.

To sem vam hotel, vrle Slovenke, že zdavnej povedati. Pa mi morda ktera poreče: „Se sedaj so tvoje želje in opomeni veliko prezgodaj, in nekteri za nas celo nepotrebni“. Zna biti, ji odgovorim, ktera zamore zapopasti, naj zapopade; jaz sem svoje dolžnost storil, ti pa se ravnaj kakor ti je drago. Le ne hudi se, ako s sramoto pobegniti moraš, kedar te druga prekosi; med tem si pasama naj več škodena-rejaš.

Slovenke! pomislite: Vas žensk je navadno več nego moškega spola. In kakor sem celo od sebičnega Nemca, ki bi naj raje ves svet v Nemški koš vrgel, sestavljeno število Slovencev čital: je nas Slovencev 1,200.000. Po takem vze-mimo ženskega spola le sedem sto tisoč; in ako vsaka samo 5 kr. skozi leto prigospodinji, je pet in trideset tisoč gld. po vsej Slovenji! — Lahko bi pa vsaka ženska po čez vzeto 2 gld. prigospodinila skozi leto z tem, če si sama šivilje, pere, nogavice plete itd. Kar bi toraj 1 milijon 4 sto tisoč gld. zneslo! — Ne mislite: Kaj bodo šivilje, perice itd. počele, ako si same vse to večidel narejate. Kaj so pa vozači storili, ko so železnice nastale? Drugih reči so se pridni in skrbni ljudje poprijeli. Ravno tako bodo tudi te umetnice kaj boljšega iztuhale — in ve jih spet ne bote hitro do-spele. K temu še je vaš strah za nje prezgodaj. Bog hotel, naj bi se zmed vas le nekaj jih zdramilo, ki bi se vadile v tih omenjenih rečeh, ker tako vse raje polževo pot lazi, kar je koristno in dobro, nego čvrsto poprime spoznane resnice.

Negova 29. avgusta 1868.

Fr. Jančar, kaplan.

Nekaj o reji goveje živine.

(Z ozirom na južne kraje spodnje Štajarske.)

Našim kmetovavcem se v časih slabo godi, pritožujejo se dostikrat o slabi letini; a naj hujše jim je vendar, kadar treba davke plačati, pa denarjev nimajo. — Vsakdanja pri-tožba naših gospodarjev.

Ako se človek malo ozre, vidi kmeta v kakšnih okol-šinah se znajde. — Mislim toraj da mi ne bote zamerili, če malo našo živinorejo v misli vzamem, saj živina, posebno pa goveja, je kmetu za zemljiščem naj znamenitnejši del je-ovega premoženja. Nikakor toraj ni prav, da naši slovenski kmetje živinorejo tako malo čislajo, ko se vendar po slov. časnikih i knjigah tolikokrat uči in priporoča kako naj se je primejo.

Skoraj zmiraj ima lepa živina dobro ceno, in če se ne proda vino, pšenica ali turščica je pri živini kaj upanja dnar-jev dobiti.

Ako je temu tako, zakaj pa se pri nas vidi tako borna živina, zakaj so blevi tako narodni in sploh ne taki, ko bi imeli biti, zakaj se travniki ne gnojijo? Mislite dragi kmetje! da je povsod tako in da pri nas ne more boljše biti? Kratko nikar. Kdor je videl goveda naših zgornjih Štajarcev, Ko-rošcev ali pa celo Švicerske, mi bode rad pritrđil na katero stopnjo se živinoreja pripeljati da. Tudi pri nas bi bila lahko živina boljša in lepša nego je, ako bi se kmetje umne živinoreje poprijeli. Bi li ne bilo to jim na korist, jih mlaj-šim pa v poduk?

Poznam župnika, ki je pred nekaj leti kupil prav lepih krav pa tudi bika imenitnega koroškega rodu. Za navadno plačilo je mogel za plemenjenje vsak imenovanega bika do-biti. Ni mar bila to lepa priložnost, si naša domača goveda požlahtniti, saj za nekatere? Naši kmetje pa so le roke kri-žem držali. Le malo se jih je omenjene priložnosti poslužilo, in še ti ne stanovitno, kakor to tirja umna živinoreja — tim se ni barva dopadla, drugi pa so imeli tudi dokaj praz-nih izgovorov — in taka je žalibog povsod.

Pa umnejši kmet, si da vendar tudi kaj dopovedati, bi rad imel lepo živino pa ne premore si kupiti govedo, holand-skega, švicarskega, štajarskega ali koroškega plodu; doma vzrediti lepe živine pa ne ume.

Kako pa si zamore gospodar dobro in lepo živino iz do-mače vzrediti?

Dr. Bleiweis-ova knjiga „Nauk odreje domače živine“ na to takole odgovarja: Kakor vedna luč, naj sveti gospo-darju sledeče poglavitno vodilo v živinoreji:

Pari naj bolje in naj lepšo živino z naj bolje in naj lepšo, in pa vsikdar enako z enako. Tega vodila se bo pa držal, ako

1. si izmed svoje živine ali kakošne druge domače iz-bero za plemo tako, ki ima tiste dobre in lepe lastnosti, kte-rih si želi; tudi majhnih napak naj se ogibljuje kar naj bolj more;

2. tako naj ravna stanovitno od roda do roda, pleme-njenje v bližnji žlahtilepe živine ohrani naj bolj to zaželeno stanovitnost, ker živina edine krvi se naj bolj vjema;

3. si je izbral gospodar dobro in lepo živino, in ima te-daj, tako rekoč dobro blago, naj jo dobro redi (a ne pita ali debeli), pridno čedi in snaži in v vsem marljivo oskr-buje;

4. nikar naj premlade ne spušča po plemenu, ampak v pravi starosti, kadar se je poželenje po plemenu spet in spet in pa močno oglasilo (prava starost in čas goveda po ple-menu pustiti je: za manjše in srednje krave, kadar so eno leto in pol ali dve leti stare, za velike pa ne predenj do pol-nijo dve leti.)

5. Kakor premlada živina ni za plemo, tako pa tudi prestara ne, ker na unem kakor na tem koncu ni prave moči; tam je že ni, tukaj je še ni. Š--c.

Gospodarske stvari.

Kako se hrani krompir in repa?

Hranjenje krompirja in repe je trojno: shrani se v kle-teh, v jamah in v — kopah. — Ne glede na to, da je pri gospodarstvih, kjer se korenja, krompirja, repe itd. obilno prideluje in tedaj veliko prostora potrebuje, shranjenje v kletih, kjer se tudi previsoko ne sme kopičiti, drago, se tudi v kopah bolj pokvari kakor v kletih. Shranjenje v globokih jamah ravno tako ne kaže, kakor v kletnih prostorih. Različni kmetje so mi pravili, da jim debela repa v jami dostikrat gnije. Vzrok temu je prvič, ker se v debelovju dosti vode nahaja in drugič ker repa, krompir itd. v takih jamah na visoko nadelan ne more za-dosti hlapeti. Čim bolj suh in ohlajen pride v shrambo, ktera sama mora nekoliko vlažna in hladna biti, tem več je gnjilobe varen. Ker pa vsaka podzemljica kmalo ko se spravi se začne potiti, zatoraj se mora kolikor le mogoče za pri-merno odstranjenje vodnega hlapa skrbeti, kar se zgodi naj brž v dobro napravljenih — kopah. In sicer takole: Na ravnem prostoru se krompir ali repa nakopiči, tako da na-stanejo strehi podobne kope, ki obsegajo odspod 6—8 čev-ljev in so 4—6 čevljev visoke; pokrijejo te s slamo, ki se mora odspodaj malo bolj na debelo djati, ker iz zemlje mrz naj bolj pritiska in po tem z nekoliko z zemljo. Slama od živine prejedena je naj boljša za tako prekriva-nje, ker se je ne držijo rade miši. Hlapne cevi v kope davati, da bi se gazi odstranili, je zlo škodljivo in napačno, ker se hlapi na hladnih cevih v vodo spre-menijo in po takem gnjilobo krompirja, repe, korenja itd. pospešijo. Naj boljše je, — kope — hitro pokriti, da se luč in toplota zadržite. Zemlja se naj poravna in po-tolče, da postane gladka za dež. Ako zima pritiskuje, se kope pokrijejo z zemljo tako na debelo, ko globoko v onih krajih dno zmerzne. Ker po takem okoli vsake kope jarek na-stane, v katerem se voda zbira, leži sad na celo suhem. Ka-kor skušnje kažejo, je tako gnjilobe in prerane cime naj bolj zavarovan. Po klitvi se pa krompirju, korenju itd. živne snovi jemljejo, za česar voljo cimnato sadovje nima polne vrednosti, kar se hrane tiče. Z druge strani spet so skušnje za gotovo kazale, da sadovje, ki se je spomladi brez cime zadržalo, dosti vode zgubivši zmiraj močnejše prihaja in več hrane v sebi ima kakor enaka mera novega. Tudi to se mora pri premeri hrane prevdarjati.

Sadjereja.

Da jabelka, hruške in slive ne bodo črvive, naj se onda, kedar drevo začne cvesti, poskropi cvetje z vodo in z octom, t. j. naj se vzame eden del octa in devet delov vode, zmešano se naj vlije v škropilnico in se naj škropijo cvetni popki.

Nemški kmetiški časnik „Fr. G. K.“ trdi, da se dajo celo brez škode presaditi tudi večja sadovna dre-

vesa in celo takrat, kedar cvetejo, ako jih namreč s zemljo in s vsemi koreninami vzdigneš in v vodo s kravnjakom in ilovico namešano položiš. Tako se tudi naj tanše koreninice ne posušijo.

Pokončanje hroščev.

Zlo veliki neprijatelji gospodarjev so hrošči in zatoraj jih pokončanje sila potrebno. Hrošče pobirati ne zadostuje, potrebno je tedaj, da se marljivo pobirajo in pokončujejo njihova jajca in iz njih izvaljeni ogriči; to pa se naj lažje zgodi, če se napravijo umetne in prilične valivnice, kamor hrošči svoja jajca vložijo. Zadost dobro je znano, da hrošči svoja jajca naj rajši vlegajo v toplo, rahlo zemljo in zatoraj je potrebno, da se jim take valivnice napravijo. Skušnja o tem se je že napravila v gosdnarstvu Bišofsrode v pruski Šleziji.

Prej ko so hrošči začeli letati se je napravilo 17 umetnih valivnic za hrošče in sicer tako-le: Na priličnem mestu so nametali 2—4 čevlje na dolgo in ravno tako široko, dobrega hlevnega gnoja in sicer na 5—6 palcev visoko, kteremu se je pridalo malo slame, ali kake druge stelje; na ta gnoj so nametali celo rahle drobne prsti in so površje popolnoma zgladili. Dokler so hrošči letali, se na teh valivnicah celo nič ni posebnega opazilo, nobene luknjice ni bilo videti, v katero bi morebiti hrošč jajca vlegel, pustili so je do konca julija celo pri miru, ko pa so po tem valivnice začeli razmetavati, so našli v gnoju onih, ktere so bile na senčnem mestu, veliko množino čez palec dolgih ogričev, v onih pa, ktere so bile na senčnem mestu, je bila nebrojna množina hroščevih jajec. Skupej znošene valivnice so sožgali.

Dopis.

Z Pohorja. Cela Blagotinškova armada se je v našem deželnem zboru vzdignola soper nas vboge Slovence. Posebno strastno so napadli našega prvega zagovornika častitega gospoda Hermana, kateri jim resnice govore je njihova ušesa zlo razdražil. Spoznali so, da kar gospod Herman v imenu Slovencev govori, je resnica, pa veljati ne pustijo. Jegovih dokazov ovrči niso mogli, zato pa so se v svojih govorih prav neolikano jemu nasproti obnašali. Neki gospod mu je celo očital, da to, kar on tirja, kar on govori, so le misli nekterih prenapetnežev, ljudstvo pa je z vsem celo zadovoljno. To ni res, le blaga želja je nasprotnikov. Ta gospod ne pozna slovenskega ljudstva, on ne ve kako semu godi, kako vzdihuje po pravici in enakopravnosti z drugimi narodi. Kolikokrat sem slišal, „da bi mi le vse v knjižico po slovensko gospodi pisali, po tem bi še vedel, kolikor sem plačal“. Glejte! Ne zaupa še vsak uradnikom, ampak misli, da ga vkanjujo, ker nemški brati ne zna. Ako ga o šoli prašaš, ti odgovori, da se zdaj Bog ve vse kaj učijo, sin pa še slovenski pisati ne zna. Ako jim omeniš o novih postavah o zakonskih, pa govoriš tako, kakor je v resnici, brez ovinkov, te pisano gledajo, ako ravno si njihov prijatelj. Zdaj pa prašamo ovega gospoda, ali je po takem gospod Herman le v imenu nekterih panslavistov, ali v imenu ljudstva govoril soper zaupnico? Še več so gospodi izmislili. Gospod Waser v 9. seji celo trdi, da na Štajarskem ni slovenskega prašanja, ter pravi, da v Gradcu v deželnem zboru ne sedijo Nemci, ne Slovenci nego Štajarci. Dragi gospod! To so izmišljotine to! Da pa na Štajarskem je slovensko prašanje, se prepričate, ako pogledate nekoliko v slovenske časnike, v kterih najdele, da je že okoli 23.000 je Slovencev enoglasno svoje želje izreklo, ktere so ravno tiste, za ktere se gospod Herman bojuje. Ne verujte samo „Pressi“ in „Tagespošti“. (Ktere vrednik je tudi 5000 Slovencev požrl, ker pravi, da se jih je v Žalcu le okoli 10.000 zbralo. Dobro prebavljanje!) Gospodu Hermanu pa rečemo vsi Slovenci: „Slava! Vi ste mož, kateri se vojskujete za naše pravice. Za vami stoji celi slovenski narod. Vzeli so vas sicer iz naše sredine, kar nas je zlo razžalilo, pa v naših slovenskih prsih bote živeli, dokler naše srce bije.

Opazka: Bral sem tudi v „Tagespošti“ pismo, ktero so Marnberžani poslali gospodu Hermannu, ker je rekel, da so z volitvo gospoda Šmida slovenski narod razžalili, kar je čista resnica. Gospoda, kateri je trdil, da človeka predstari

so bili orangutanji ali druge mrkovce, pri tem pa še rojen Avstrijan ni in naših slovenskih razmer in potreb ne pozna, nočemo za zastopnika imeti.

Pa se ve da nekterim ljudem se težko da kaj pametnega dopovedati.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

V 12. seji dežel. zbora dokazuje grof Lamberg v kratkem in jedernatem govoru, da še le bomo živili svobodno in se je prav veselil, ako se bode tudi naše ljudstvo prav omikalo, ktero se zatoraj mora dobro podučevati in zato nasvetuje, naj se v jeseni leta 1869 napravi razstava učnih pripomočkov in posledkov za ljudske šole. Nasvet se je obilno podpiral in izročil odboru za ljudske šole, da bi ga pretresel.

Lipold poroča o nekterih odstavkih deželnega računa za leto 1868. Za vinorejsko šolo v ali pri Mariboru se dovoli tudi 8000 gld.; kot izvanredna pripomoč srenjam na deželni meji se dovoli 1000 gld., da branijo, da se ne bi privlekla živinška kuga v deželo. Se potrdi.

Pa irhuber poroča v imenu deželnega odbora, da uradniki deželne blagajnice in računarstva odtihmal naj ne položijo več kavcije, kateri pa so jo že založili, jo naj dobijo nazaj. Nasvet obvelja brez vgovora.

Feyrer poroča v imenu finančnega odseka o deželnem računu za leto 1868 o raznih točkah, ktere se vse odobrijo.

Conrad poroča v imenu odbora za prošnje o prošnji okrajnega zastopništva v Voitsbergu, da se sme rešiti pobiranje in davki, kateri se davajo župnikom in šolskim učiteljem. Po daljem besedovanju se sklene, naj se imenovana prošnja izroči deželnemu odboru, kteremu se naj naroči, da se naj obrne do ministerstva, da ono naj prošnjo reši po poti postavnici; o splošnji rešitvi pa naj poroča dežel. odbor v prihodnjem deželnem zboru in naj stavi potrebne nasvete.

V 13. seji dežel. zbora 19. t. m. je bral naj prej dr. Vošnjak interpelacijo, ktero so stavili slovenski poslanci do vladinega zastopnika*) C. k. namestnik obljubi, da bo v jedni prihodnjih sej odgovoril. Dr. Vošnjak podpira svoj predlog po katerem bi se naj poravnala Dravina.

Pravi, da ima Dravina mnogo ovinkov in da so ti vzrok, da voda bregve vedno bolj spodjedava in da se veliki kosi obdelane zemlje ali zgubljajo ali pa spremenijo v močvirje. Izvedenci cenijo škodo, ktera se je že s tem napravila, na 150—200 ralov travnikov in njiv. Lastniki ne morejo vse to obraniti in tudi občine ne morejo toliko zmagati, da bi zlo drage jezi mogli plačati. Tudi prekopi bi bili potrebni, da bi voda lažje odtekala itd. Iz teh razlogov priporoča svoj predlog visoki zbornici. Predlog je bil obilno podpiran in izročen deželnemu odboru.

Rechbauer poroča o vladinem predlogu zaradi spremembe §. 17. deželnega volilnega reda. Soglasno se je sprejel odborov nasvet, naj se potrdi osnovna postava, ktera določuje, kaj se ima zgoditi, če bi bil deželni poslanec obsojen na kazen. Drugi vladin predlog (kako bi se naj spremenil deželni volilni red zaradi izključenja od volilnega prava) še se enkrat da odboru, da še ga naj enkrat pretrese.

Okrajnemu zastopništvu v Ščavnici se dovoli, da sme pobirati 30% naklade od neposrednih davkov za okrajne potrebe.

V imenu finančnega odbora se poroča o proračunu za 1868.

V 14. seji dežel. zbora je poročal Conrad v imenu odbora za cestine zadeve in sicer v načrtu postave o oblasti in ravnanju v cestinih zadevah. Načrt se z malimi spremembami prime.

Dr. Flekh poroča v imenu odbora za cestine zadeve o deželnih postavi zastran cestinega izgleda in poroča tudi o vseh cestah v celi Štajarski, ki se imajo vvrstiti v prvi razred okrajnih cest, t. j. v take, ktere se bodo prihodnjič delale na deželne stroške. Na slovenskem Štajarju so se sledeče ceste vvrstile v prvi razred. Cesta od Ptuja čez sv. Trojico v Radgono; cesta od sv. Trojice čez st. Lenhart, Pesnico, st. Kunigundo, Luče, Arnež do Ivnika. Cesta od Spilfelda čez Murek, Radgona, sv. Križ, Ljutomer do Ormuža. Cesta od Poličan čez

*) Celo interpelacijo in vse govore naših poslancev v Štajarskem dežel. zboru prinesemo v prihodnjem listu. Vredn.

vesa in celo takrat, kedar cvetejo, ako jih namreč s zemljo in s vsemi koreninami vzdigneš in v vodo s kravnjakom in ilovico namešano položiš. Tako se tudi naj tanše koreninice ne posušijo.

Pokončanje hroščev.

Zlo veliki neprijatelji gospodarjev so hrošči in zatoraj jih pokončanje sila potrebno. Hrošče pobirati ne zadostuje, potrebno je tedaj, da se marljivo pobirajo in pokončujejo njihova jajca in iz njih izvaljeni ogriči; to pa se naj lažje zgodi, če se napravijo umetne in prilične valivnice, kamor hrošči svoja jajca vložijo. Zadost dobro je znano, da hrošči svoja jajca naj rajši vlegajo v toplo, rahlo zemljo in zatoraj je potrebno, da se jim take valivnice napravijo. Skušnja o tem se je že napravila v gosdnarstvu Bišofsrode v pruski Šleziji.

Prej ko so hrošči začeli letati se je napravilo 17 umetnih valivnic za hrošče in sicer tako-le: Na priličnem mestu so nametali 2—4 čevlje na dolgo in ravno tako široko, dobrega hlevnega gnoja in sicer na 5—6 palcev visoko, kteremu se je pridalo malo slame, ali kake druge strelje; na ta gnoj so nametali celo rahle drobne prsti in so površje popolnoma zgladili. Dokler so hrošči letali, se na teh valivnicah celo nič ni posebnega opazilo, nobene luknjice ni bilo videti, v katero bi morebiti hrošč jajca vlegel, pustili so je do konca julija celo pri miru, ko pa so po tem valivnice začeli razmetavati, so našli v gnoju onih, ktere so bile na senčnem mestu, veliko množino čez palec dolgih ogričev, v onih pa, ktere so bile na senčnem mestu, je bila nebrojna množina hroščevih jajec. Skupej znošene valivnice so sožgali.

Dopis.

Z Pohorja. Cela Blagotinškova armada se je v našem deželnem zboru vzdignola soper nas vboge Slovence. Posebno strastno so napadli našega prvega zagovornika častitega gospoda Hermana, kateri jim resnico govore je njihova ušesa zlo razdražil. Spoznali so, da kar gospod Herman v imenu Slovencev govori, je resnica, pa veljati ne pustijo. Jegovih dokazov ovrči niso mogli, zato pa so se v svojih govorih prav neolikano jemu nasproti obnašali. Neki gospod mu je celo očital, da to, kar on tirja, kar on govori, so le misli nekterih prenapetnežev, ljudstvo pa je z vsem celo zadovoljno. To ni res, le blaga želja je nasprotnikov. Ta gospod ne pozna slovenskega ljudstva, on ne ve kako semu godi, kako vzdihuje po pravici in enakopravnosti z drugimi narodi. Kolikokrat sem slišal, „da bi mi le vse v knjižico po slovensko gospodi pisali, po tem bi še vedel, kolikor sem plačal“. Glejte! Ne zaupa še vsak uradnikom, ampak misli, da ga vkanjujo, ker nemški brati ne zna. Ako ga o šoli prašaš, ti odgovori, da se zdaj Bog ve vse kaj učijo, sin pa še slovenski pisati ne zna. Ako jim omeniš o novih postavah o zakonskih, pa govoriš tako, kakor je v resnici, brez ovinkov, te pisano gledajo, ako ravno si njihov prijatelj. Zdaj pa prašamo ovega gospoda, ali je po takem gospod Herman le v imenu nekterih panslavistov, ali v imenu ljudstva govoril soper zaupnico? Še več so gospodi izmislili. Gospod Waser v 9. seji celo trdi, da na Štajarskem ni slovenskega prašanja, ter pravi, da v Gradcu v deželnem zboru ne sedijo Nemci, ne Slovenci nego Štajarci. Dragi gospod! To so izmišljotine to! Da pa na Štajarskem je slovensko prašanje, se prepričate, ako pogledate nekoliko v slovenske časnike, v kterih najdele, da je že okoli 23.000 je Slovencev enoglasno svoje želje izreklo, ktere so ravno tiste, za ktere se gospod Herman bojuje. Ne verujte samo „Pressi“ in „Tagespošti“. (Ktere vrednik je tudi 5000 Slovencev požrl, ker pravi, da se jih je v Žalcu le okoli 10.000 zbralo. Dobro prebavljanje!) Gospodu Hermanu pa rečemo vsi Slovenci: „Slava! Vi ste mož, kateri se vojskujete za naše pravice. Za vami stoji celi slovenski narod. Vzeli so vas sicer iz naše sredine, kar nas je zlo razžalilo, pa v naših slovenskih prsih bote živeli, dokler naše srce bije.

Opazka: Bral sem tudi v „Tagespošti“ pismo, ktero so Marnberžani poslali gospodu Hermannu, ker je rekel, da so z volitvo gospoda Šmida slovenski narod razžalili, kar je čista resnica. Gospoda, kateri je trdil, da človeka predstari

so bili orangutanji ali druge mrkovce, pri tem pa še rojen Avstrijan ni in naših slovenskih razmer in potreb ne pozna, nočemo za zastopnika imeti.

Pa se ve da nekterim ljudem se težko da kaj pametnega dopovedati.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

V 12. seji dežel. zbora dokazuje grof Lamberg v kratkem in jedernatem govoru, da še le bomo življali svobodo in se je prav veselili, ako se bode tudi naše ljudstvo prav omikalo, ktero se zatoraj mora dobro podučevati in zato nasvetuje, naj se v jeseni leta 1869 napravi razstava učnih pripomočkov in posledkov za ljudske šole. Nasvet se je obilno podpiral in izročil odboru za ljudske šole, da bi ga pretresel.

Lipold poroča o nekterih odstavkih deželnega računa za leto 1868. Za vinorejsko šolo v ali pri Mariboru se dovoli tudi 8000 gld.; kot izvanredna pripomoč srenjam na deželni meji se dovoli 1000 gld., da branijo, da se ne bi privlekla živinška kuga v deželo. Se potrdi.

Pa irhuber poroča v imenu deželnega odbora, da uradniki deželne blagajnice in računarstva odtihmal naj ne položijo več kavcije, kateri pa so jo že založili, jo naj dobijo nazaj. Nasvet obvelja brez vgovora.

Feyrer poroča v imenu finančnega odseka o deželnem računu za leto 1868 o raznih točkah, ktere se vse odobrijo.

Conrad poroča v imenu odbora za prošnje o prošnji okrajnega zastopništva v Voitsbergu, da se sme rešiti pobiranje in davki, kateri se davajo župnikom in šolskim učiteljem. Po daljem besedovanju se sklene, naj se imenovana prošnja izroči deželnemu odboru, kteremu se naj naroči, da se naj obrne do ministerstva, da ono naj prošnjo reši po poti postavnici; o splošnji rešitvi pa naj poroča dežel. odbor v prihodnjem deželnem zboru in naj stavi potrebne nasvete.

V 13. seji dežel. zbora 19. t. m. je bral naj prej dr. Vošnjak interpelacijo, ktero so stavili slovenski poslanci do vladinega zastopnika*) C. k. namestnik obljubi, da bo v jedni prihodnjih sej odgovoril. Dr. Vošnjak podpira svoj predlog po katerem bi se naj poravnala Dravina.

Pravi, da ima Dravina mnogo ovinkov in da so ti vzrok, da voda brege vedno bolj spodjedava in da se veliki kosi obdelane zemlje ali zgubljajo ali pa spremenijo v močvirje. Izvedenci cenijo škodo, ktera se je že s tem napravila, na 150—200 ralov travnikov in njiv. Lastniki ne morejo vse to obraniti in tudi občine ne morejo toliko zmagati, da bi zlo drage jezi mogli plačati. Tudi prekopi bi bili potrebni, da bi voda lažje odtekala itd. Iz teh razlogov priporoča svoj predlog visoki zbornici. Predlog je bil obilno podpiran in izročen deželnemu odboru.

Rechbauer poroča o vladinem predlogu zaradi spremembe §. 17. deželnega volilnega reda. Soglasno se je sprejel odborov nasvet, naj se potrdi osnovna postava, ktera določuje, kaj se ima zgoditi, če bi bil deželni poslanec obsojen na kazen. Drugi vladin predlog (kako bi se naj spremenil deželni volilni red zaradi izključenja od volilnega prava) še se enkrat da odboru, da še ga naj enkrat pretrese.

Okrajnemu zastopništvu v Ščavnici se dovoli, da sme pobirati 30% naklade od neposrednih davkov za okrajne potrebe.

V imenu finančnega odbora se poroča o proračunu za 1868.

V 14. seji dežel. zbora je poročal Conrad v imenu odbora za cestine zadeve in sicer v načrtu postave o oblasti in ravnanju v cestinih zadevah. Načrt se z malimi spremembami prime.

Dr. Flekh poroča v imenu odbora za cestine zadeve o deželnih postavi zastran cestinega izgleda in poroča tudi o vseh cestah v celi Štajarski, ki se imajo vvrstiti v prvi razred okrajnih cest, t. j. v take, ktere se bodo prihodnjič delale na deželne stroške. Na slovenskem Štajarju so se sledeče ceste vvrstile v prvi razred. Cesta od Ptuja čez sv. Trojico v Radgono; cesta od sv. Trojice čez st. Lenhart, Pesnico, st. Kunigundo, Luče, Arnež do Ivnika. Cesta od Spilfelda čez Murek, Radgono, sv. Križ, Ljutomer do Ormuža. Cesta od Poličan čez

*) Celo interpelacijo in vse govore naših poslancev v Štajarskem dežel. zboru prinesemo v prihodnjem listu. Vredn.

Podplat, Podčetrtek, št. Peter, do Brežec. Cesta od spodnjega Draunburga čez sloveni Gradec, št. Lenhart, zgornji Dolič, Hudolukno, Velenje v Arndorf in na stran od gornjega Doliča čez Vitanje, Konjice do Poličan. — Herman zagovarja svoj prodlog, da se naj tudi v prvi razred vrstila cesta od Ptujja čez Monšberg v Rogatec, kar se je tudi storilo. Dr. Vošnjak je predložil, da se tudi naj cesta od Pragerskega do slov. Bistrice v prvi red vrstila, kar se vendar ni dovolilo, odobril se je vendar predlog Vošnjakov, da naj deželni odbor to cesto pregleda in v prihodnjem deželnem zboru o nji poroča.

Lipold je predložil, naj se tudi v prvi razred vrstila cesta od Celja čez št. Juri v Šmarje, kar se vendar ni odobrilo.

Dr. Heschel, Feyrer, grof Kottulinsky, Schreiner so tudi predlagali, da bi se nekatere ceste v prvi razred vrstili, jihovi predlog vendar niso obveljali.

V gališkem dežel. zboru bo dotični odbor svetoval zboru adreso in resolucijo, ktera je že razglašena in v kateri Poljaki ostreje zahtevajo popolno avtonomijo Poljski in vse pravice, ktere narodu grejo; če se bo vstreglo Poljakom, pade dualizem. Zbor je tudi z veliko večino zavrgel rusinsko zaupnico in prošnjo na ministerstvo, po kateri bi se naj branila deembarska ustava.

Česki narodni poslanci bodo odgovorili skupno na povabilno pismo deželnega maršala.

V dalmatinskem deželnem zboru je 16 poslancev popražalo vlado, kaj hoče storiti, da se zadosti narodnim poslancem, ki so bili v Sapljetu zlo sirovo razžaljeni, vladin odgovor ni bil preveč pomirljiv.

Kar se tiče dr. Giskrove razsodbe v neki zakonski zadevi na Tirolskem proti Lasserju in za civilni zakon, se pravi, da so neki ministri bili celo drugega mnenja, in dalje se pravi, da bi se bil dr. Giskra ministerstvu odpovedal, če bi bilo ministersko svetovalstvo pod cesarjevim predsedstvom, njegovo razsodbo zavrglo.

Veliko pazljivost je v dotičnih krajih tudi vzbudilo to, da še se med Beustom in grofom Auersbergom zmirom neka razprtija nahaja in kakor se pravi, še od onega časa, ko je državni pečatnik brez Auerspergovega znanja se pogajal v Pragi z voditelji českega naroda. Pravi se tudi, da se grof Auersperg celo ne zlaže s politiko, s ktero se zdaj tako ostro nastopa proti Čehom. Kako neizmerno avtonomni so deželni zbori, se naj bolj vidi iz tega, da je grof Goluhovski, prinesel seboj povelje, da sme gališki deželni zbor pri prvem sklepu proti ustavi razpustiti in razpisati neposredne volitve za državni zbor. Čuje se tudi, da ima jednako povelje tudi Lasser, kar se tiče tirolskega deželnega zbora, če ne bi hotel potrditi postave o šolskem nadzorništvu.

Iz Beligrada se je pisalo, da so se bolgarski vporniki in Turki med Jelenom in Gabovo ostro prijeli in da je 200 Turkov na bojišču mrtvih ostalo in da so zgubili 4 topove.

Prusija je pustila na odpust 120.000 vojakov, iz Beroлина pa se poroča, da je Bismark za vojsko vnet. — Kako pa se to zlaže. —

Novičar.

15. t. m. je bil prvi zbor učiteljev ljudskih šol v Ljubljani. Kar smo o njem zvedeli je v kratkem to, da se je zbralo više 150 gospodov, da je bil za predsednika izvoljen g. Praprotnik in da so se vse razprava vršile tako lepo in mirno, da je bilo res veselje poslušati. Publih fraz tukaj celo ni bilo čuti, kakor so navadne v glasovitih nemških Lehrertagih na Dunaju in v Brnu; vsi govorniki so razlagali predmete, ki so bili iz življenja vzeti in vsi nasveti za praktično življenje so se stavljali, da se zboljša ljudska šola, povzdigne narodova omika in da pri vsem tem more učitelj živeti. Moramo reči, da so bile sklenjene prav koristne stvari. Slava tedaj našim slovenskim učiteljem!

Pretekli mesec je bil v Brnu drugi zbor nemških Lehrerjev ki še se je vendar dosta slabše obnašal kakor on na Dunaju, ker krika in vika je bilo spet prek in prek zadosti tako, da so neki govorniki morali celo iz odra pobegniti; opravili pa so toliko, kakor celo nič, ker sami ne vedo kaj hočejo in niso v ničem složni. — Nemška kultura.

Cesar in cesarica se odpeljeta 26. t. m. v Galicijo in ostaneta tam blizu 14 dni.

V Barkoli se je 18. t. m. že ustanovila čitalnica, na Občini pa se ustanovi 26. t. m.; prva se bo slovesno odprla konec tega meseca, druga pa začetka prihodnjega meseca. —

Pastirski list knjezoškofa v Lincu je konfisciran, ker je pisal o znanih verskih postavah v smislu papeževega nagovora. —

Pravi se, da okoli Prage hodijo zlo mnogi Prusi, ki marljivo pozvedavajo politične in društvene razmere in prav pridno risajo.

V Berlinu se pripravljajo že sobe, v katerih bosta stanovala francoski cesar in cesarica — če prideta tamo!

Iz Ljubljane smo tedni zvedeli prav neugodno novico: Pred dvema mesecema sta dva zastopnika izstopila iz okrajnega zastopništva, kterege večina je dozdej bila narodna. Pred kratkim je bila volitev — iz velikega posestva — in bila sta izvoljena dva nasprotnika z 11 glasi proti 10 narodnim! Zdaj je v okrajnem zastopništvu 15 nasprotnikov proti 15 narodnjakom. Pravi se, da je bil vzrok 6. volitve preveliko zaupanje narodnih z svoj vspeh. Ta volitev nam naj bode tedaj v izgled pri vseh prihodnjih, zmirom moramo še več budeti in marljivo delati.

Koroški rodoljubi so razposlali povabilo k taboru, ki se bode vršil 29. t. m., t. j. na dan sv. Mihela ob dveh popoldne pri srejskem prestojniku g. Jurju Krautu na Bistrici poleg Pliberka. — Tabor še sicer ni dovoljen, upa se vendar, da bode.

Gosp. poslanca Herman in Vošnjak sta dobila že više 13 telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske, v katerih se jima zahvaluje česko-slovanski narod za njihovo pogumno in krepko zagovarjanje českih pravic in slovanske solidarnosti.

Ministerstvo kmetijstva je dalo štajarskemu gospodarstvenemu društvu 300 gl. v porabo, da bi se podiglo sejanje hmelja na Štajarskem.

Iz Londona se piše, da se je na Španjolskem punt popolnoma vzdignol in da Prim in Aoda gresta proti Madridu. — Pravi se tudi, da se je kraljica kraljevanju odpovedala.

Zastran gališkega vprašanja bode v kratkem ministerska seja in od rešenja tega vprašanja je odvisno, ali zdajno ministerstvo ostane ali ne.

13. do 16. preteklega meseca je bil v Peru-u v južni Ameriki tak strašen potres, da je porušil mnogo mest in trgov in da je pokončano više 20.000 ljudi.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	4 90	4 90	4 40				
Rži	8	8	8 20	8 20				
Ječmena	2 20		8 20	3				
Ovsa	1 50	1 90	1 60	1 40				
Turšice (kuruze) vagan	2 60	3	2 80	2 80				
Ajde	3		8 40	2 80				
Prosa	2 80	8	3					
Krompirja	1 20	90	1 20	85				
Govedine funt	20	26	24	25				
Teletine	24	28	26	28				
Svinjetine črste funt	28	28	26	28				
Dry 36" trdih seženj (Klafter)	10	9	8 50	10				
" 18" " " "			5 60					
" 36" mehkih " "	6	4 50	6	7 50				
" 18" " " "			8 60					
Oglenja iz trdega lesa vagan	80	60	40	95				
" " mehkega " "	60	50	40	75				
Sena cent	1 20		75	1				
Slame cent v šopah	1 20		60	90				
" " za steljo	90		55	70				
Slanine (špeha) cent	40	38	42	38				
Jajec, pet za	10	10	10	10				

Cesarski zlat velja 5 fl. 51 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.75.

Narodno drž. posojilo 61.40.

Loterijske srečke.

V Trstu 16. septembra 1868: **85 12 46 51 24**

Prihodnje srečkanje je 30. septembra 1868.

Podplat, Podčetrtek, št. Peter, do Brežec. Cesta od spodnjega Drauburga čez sloveni Gradec, št. Lenhart, zgornji Dolič, Hudolukno, Velenje v Arndorf in na stran od gornjega Doliča čez Vitanje, Konjice do Poličan. — Herman zagovarja svoj prodlog, da se naj tudi v prvi razred vrstila cesta od Ptujja čez Monšberg v Rogatec, kar se je tudi storilo. Dr. Vošnjak je predložil, da se tudi naj cesta od Pragerskega do slov. Bistrice v prvi red vrstila, kar se vendar ni dovolilo, odobril se je vendar predlog Vošnjakov, da naj deželni odbor to cesto pregleda in v prihodnjem deželnem zboru o nji poroča.

Lipold je predložil, naj se tudi v prvi razred vrstila cesta od Celja čez št. Juri v Šmarje, kar se vendar ni odobrilo.

Dr. Heschel, Feyrer, grof Kottulinsky, Schreiner so tudi predlagali, da bi se nekatere ceste v prvi razred vrstili, jihovi predlog vendar niso obveljali.

V gališkem dežel. zboru bo dotični odbor svetoval zboru adreso in resolucijo, ktera je že razglašena in v kateri Poljaki ostreje zahtevajo popolno avtonomijo Poljski in vse pravice, ktere narodu grejo; če se bo vstreglo Poljakom, pade dualizem. Zbor je tudi z veliko večino zavrgel rusinsko zaupnico in prošnjo na ministerstvo, po kateri bi se naj branila deembarska ustava.

Česki narodni poslanci bodo odgovorili skupno na povabilno pismo deželnega maršala.

V dalmatinskem deželnem zboru je 16 poslancev poprašalo vladu, kaj hoče storiti, da se zadosti narodnim poslancem, ki so bili v Sapljetu zlo sirovo razžaljeni, vladin odgovor ni bil preveč pomirljiv.

Kar se tiče dr. Giskrove razsodbe v neki zakonski zadevi na Tirolskem proti Lasserju in za civilni zakon, se pravi, da so neki ministri bili celo drugega mnenja, in dalje se pravi, da bi se bil dr. Giskra ministerstvu odpovedal, če bi bilo ministersko svetovalstvo pod cesarjevim predsedstvom, njegovo razsodbo zavrglo.

Veliko pazljivost je v dotičnih krajih tudi vzbudilo to, da še se med Beustom in grofom Auersbergom zmirom neka razprtija nahaja in kakor se pravi, še od onega časa, ko je državni pečatnik brez Auerspergovega znanja se pogajal v Pragi z voditelji českega naroda. Pravi se tudi, da se grof Auersperg celo ne zlaže s politiko, s ktero se zdaj tako ostro nastopa proti Čehom. Kako neizmerno avtonomni so deželni zbori, se naj bolj vidi iz tega, da je grof Goluhovski, prinesel seboj povelje, da sme gališki deželni zbor pri prvem sklepu proti ustavi razpustiti in razpisati neposredne volitve za državni zbor. Čuje se tudi, da ima jednako povelje tudi Lasser, kar se tiče tirolskega deželnega zbora, če ne bi hotel potrditi postave o šolskem nadzorništvu.

Iz Beligrada se je pisalo, da so se bolgarski vporniki in Turki med Jelenom in Gabovo ostro prijeli in da je 200 Turkov na bojišču mrtvih ostalo in da so zgubili 4 topove.

Prusija je pustila na odpust 120.000 vojakov, iz Beroлина pa se poroča, da je Bismark za vojsko vnet. — Kako pa se to zlaže. —

Novičar.

15. t. m. je bil prvi zbor učiteljev ljudskih šol v Ljubljani. Kar smo o njem zvedeli je v kratkem to, da se je zbralo više 150 gospodov, da je bil za predsednika izvoljen g. Pra-protnik in da so se vse razprava vršile tako lepo in mirno, da je bilo res veselje poslušati. Publih fraz tukaj celo ni bilo čuti, kakor so navadne v glasovitih nemških Lehrertagih na Dunaju in v Brnu; vsi govorniki so razlagali predmete, ki so bili iz življenja vzeti in vsi nasveti za praktično življenje so se stavljali, da se zboljša ljudska šola, povzdigne narod-ova omika in da pri vsem tem more učitelj živeti. Moramo reči, da so bile sklenene prav koristne stvari. Slava tedaj našim slovenskim učiteljem!

Pretekli mesec je bil v Brnu drugi zbor nemških Lehr-erjev ki še se je vendar dosta slabše obnašal kakor on na Dunaju, ker krika in vika je bilo spet prek in prek za-dosti tako, da so neki govorniki morali celo iz odra pobeg-noti; opravili pa so toliko, kakor celo nič, ker sami ne vedo kaj hočejo in niso v ničem složni. — Nemška kultura.

Cesar in cesarica se odpeljeta 26. t. m. v Galicijo in ostaneta tam blizu 14 dni.

V Barkoli se je 18. t. m. že ustanovila čitalnica, na Občini pa se ustanovi 26. t. m.; prva se bo slovesno od-prla konec tega meseca, druga pa začetka prihodnjega me-seca. —

Pastirski list knjezoškofa v Lincu je konfisciran, ker je pisal o znanih verskih postavah v smislu papeževega nago-vora. —

Pravi se, da okoli Prage hodijo zlo mnogi Prusi, ki marljivo pozvedavajo politične in društvene razmere in prav pridno risajo.

V Berlinu se pripravljajo že sobe, v katerih bosta stano-vala francoski cesar in cesarica — — če prideta tamo!

Iz Ljuto m era smo tedni zvedeli prav neugodno novico: Pred dvema mesecema sta dva zastopnika izstopila iz okraj-nega zastopništva, kterege večina je dozda bila narodna. Pred kratkim je bila volitev — iz velikega posestva — in bila sta izvoljena dva nasprotnika z 11 glasi proti 10 narod-nim! Zdaj je v okrajnem zastopništvu 15 nasprotnikov proti 15 narodnjakom. Pravi se, da je bil vzrok 6. volitve preve-liko zaupanje narodnih z svoj vspeh. Ta volitev nam naj bode tedaj v izgled pri vseh prihodnjih, zmirom moramo še več budeti in marljivo delati.

Koroški rodoljubi so razposlali povabilo k taboru, ki se bode vršil 29. t. m., t. j. na dan sv. Mihela ob dveh popol-dne pri srejskem prestopniku g. Jurju Krautu na Bi-stricti poleg Pliberka. — Tabor še sicer ni dovoljen, upa se vendar, da bode.

Gosp. poslanca Herman in Vošnjak sta dobila že više 13 telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske, v katerih se jima zahvaluje česko-slovanski narod za njihovo pogumno in krepko zagovarjanje českich pravic in slovanske solidarnosti.

Ministerstvo kmetijstva je dalo štajarskemu gospodar-skemu društvu 300 glđ. v porabo, da bi se podiglo sejanje hmelja na Štajarskem.

Iz Londona se piše, da se je na Španjolskem punt po-polnoma vzdignol in da Prim in Aoda gresta proti Ma-dridu. — Pravi se tudi, da se je kraljica kraljevanju od-povedala.

Zastran gališkega vprašanja bode v kratkem ministerska seja in od rešenja tega vprašanja je odvisno, ali zdajno ministerstvo ostane ali ne.

13. do 16. preteklega meseca je bil v Peru-u v južni Ameriki tak strašen potres, da je porušil mnogo mest in trgov in da je pokončano više 20.000 ljudi.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaž-dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	4 90	4 90	4 40				
Rži	8 —	8 —	8 20	8 20				
Ječmena	2 20	—	8 20	3 —				
Ovsa	1 50	1 90	1 60	1 40				
Turšice (kuruze) vagan	2 60	3 —	2 80	2 80				
Ajde	3 —	—	8 40	2 80				
Prosa	2 80	8 —	3 —	—				
Krompirja	1 20	—	90	1 20	—	85		
Govedine funt	— 20	— 26	— 24	— 25				
Teletine	— 24	— 28	— 26	— 28				
Svinjetine črsteve funt	— 28	— 28	— 26	— 28				
Dry 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —				
" 18" " " "	—	5 60	—	—				
" 36" mehkih " "	6 —	4 50	6 —	7 50				
" 18" " " "	—	8 60	—	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 95				
" " mehkega " "	— 60	— 50	— 40	— 75				
Sena cent	1 20	—	—	75 1 —				
Slame cent v šopah	1 20	—	—	60 — 90				
" " za steljo	— 90	—	—	55 — 70				
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	42 —	38 —				
Jajec, pet za	— 10	— 10	— 10	— 10				

Cesarski zlat velja 5 fl. 51 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.75.

Narodno drž. posojilo 61.40.

Loterijske srečke.

V Trstu 16. septembra 1868: **85 12 46 51 24**

Prihodnje srečkanje je 30. septembra 1868.

Podplat, Podčetrtek, št. Peter, do Brežec. Cesta od spodnjega Draunburga čez sloveni Gradec, št. Lenhart, zgornji Dolič, Hudolukno, Velenje v Arndorf in na stran od gornjega Doliča čez Vitanje, Konjice do Poličan. — Herman zagovarja svoj prodlog, da se naj tudi v prvi razred vrstila cesta od Ptujja čez Monšberg v Rogatec, kar se je tudi storilo. Dr. Vošnjak je predložil, da se tudi naj cesta od Pragerskega do slov. Bistrice v prvi red vrstila, kar se vendar ni dovolilo, odobril se je vendar predlog Vošnjakov, da naj deželni odbor to cesto pregleda in v prihodnjem deželnem zboru o nji poroča.

Lipold je predložil, naj se tudi v prvi razred vrstila cesta od Celja čez št. Juri v Šmarje, kar se vendar ni odobrilo.

Dr. Heschel, Feyrer, grof Kottulinsky, Schreiner so tudi predlagali, da bi se nekatere ceste v prvi razred vrstili, jihovi predlog vendar niso obveljali.

V gališkem dežel. zboru bo dotični odbor svetoval zboru adreso in resolucijo, ktera je že razglašena in v kateri Poljaki ostreje zahtevajo popolno avtonomijo Poljski in vse pravice, ktere narodu grejo; če se bo vstreglo Poljakom, pade dualizem. Zbor je tudi z veliko večino zavrgel rusinsko zaupnico in prošnjo na ministerstvo, po kateri bi se naj branila deembarska ustava.

Česki narodni poslanci bodo odgovorili skupno na povabilno pismo deželnega maršala.

V dalmatinskem deželnem zboru je 16 poslancev poprašalo vlado, kaj hoče storiti, da se zadosti narodnim poslancem, ki so bili v Splitski zlo sirovo razžaljeni, vladin odgovor ni bil preveč pomirljiv.

Kar se tiče dr. Giskrove razsodbe v neki zakonski zadevi na Tirolskem proti Lasserju in za civilni zakon, se pravi, da so neki ministri bili celo drugega mnenja, in dalje se pravi, da bi se bil dr. Giskra ministerstvu odpovedal, če bi bilo ministersko svetovalstvo pod cesarjevim predsedstvom, njegovo razsodbo zavrglo.

Veliko pazljivost je v dotičnih krajih tudi vzbudilo to, da še se med Beustom in grofom Auersbergom zmirom neka razprtija nahaja in kakor se pravi, še od onega časa, ko je državni pečatnik brez Auerspergovega znanja se pogajal v Pragi z voditelji českega naroda. Pravi se tudi, da se grof Auersperg celo ne zlaže s politiko, s katero se zdaj tako ostro nastopa proti Čehom. Kako neizmerno avtonomni so deželni zbori, se naj bolj vidi iz tega, da je grof Goluhovski, prinesel seboj povelje, da sme gališki deželni zbor pri prvem sklepu proti ustavi razpustiti in razpisati neposredne volitve za državni zbor. Čuje se tudi, da ima jednako povelje tudi Lasser, kar se tiče tirolskega deželnega zbora, če ne bi hotel potrditi postave o šolskem nadzorništvu.

Iz Beligrada se je pisalo, da so se bolgarski vporniki in Turki med Jelenom in Gabovo ostro prijeli in da je 200 Turkov na bojišču mrtvih ostalo in da so zgubili 4 topove.

Prusija je pustila na odpust 120.000 vojakov, iz Berlinu pa se poroča, da je Bismark za vojsko vnet. — Kako pa se to zlaže. —

Novičar.

15. t. m. je bil prvi zbor učiteljev ljudskih šol v Ljubljani. Kar smo o njem zvedeli je v kratkem to, da se je zbralo više 150 gospodov, da je bil za predsednika izvoljen g. Praprotnik in da so se vse razprave vršile tako lepo in mirno, da je bilo res veselje poslušati. Publih fraz tukaj celo ni bilo čuti, kakor so navadne v glasovitih nemških Lehrertagih na Dunaju in v Brnu; vsi govorniki so razlagali predmete, ki so bili iz življenja vzeti in vsi nasveti za praktično življenje so se stavljali, da se zboljša ljudska šola, povzdigne narodova omika in da pri vsem tem more učitelj živeti. Moramo reči, da so bile sklenjene prav koristne stvari. Slava tedaj našim slovenskim učiteljem!

Pretekli mesec je bil v Brnu drugi zbor nemških Lehrerjev ki še se je vendar dosta slabše obnašal kakor on na Dunaju, ker krika in vika je bilo spet prek in prek zadosti tako, da so neki govorniki morali celo iz odra pobegniti; opravili pa so toliko, kakor celo nič, ker sami ne vedo kaj hočejo in niso v ničem složni. — Nemška kultura.

Cesar in cesarica se odpeljeta 26. t. m. v Galicijo in ostaneta tam blizu 14 dni.

V Barkoli se je 18. t. m. že ustanovila čitalnica, na Občini pa se ustanovi 26. t. m.; prva se bo slovesno odprla konec tega meseca, druga pa začetka prihodnjega meseca. —

Pastirski list knjezoškofa v Lincu je konfisciran, ker je pisal o znanih verskih postavah v smislu papeževega nagovora. —

Pravi se, da okoli Prage hodijo zlo mnogi Prusi, ki marljivo pozvedavajo politične in društvene razmere in prav pridno risajo.

V Berlinu se pripravljajo že sobe, v katerih bosta stanovala francoski cesar in cesarica — če prideta tamo!

Iz Ljubljane smo tedni zvedeli prav neugodno novico: Pred dvema mesecema sta dva zastopnika izstopila iz okrajnega zastopništva, kterege večina je dozdej bila narodna. Pred kratkim je bila volitev — iz velikega posestva — in bila sta izvoljena dva nasprotnika z 11 glasi proti 10 narodnim! Zdaj je v okrajnem zastopništvu 15 nasprotnikov proti 15 narodnjakom. Pravi se, da je bil vzrok 6. volitve preveliko zaupanje narodnih z svoj vspeh. Ta volitev nam naj bode tedaj v izgled pri vseh prihodnjih, zmirom moramo še več budeti in marljivo delati.

Koroški rodoljubi so razposlali povabilo k taboru, ki se bode vršil 29. t. m., t. j. na dan sv. Mihela ob dveh popoldne pri srejskem prestojniku g. Jurju Krautu na Bistrici poleg Pliberka. — Tabor še sicer ni dovoljen, upa se vendar, da bode.

Gosp. poslanca Herman in Vošnjak sta dobila že više 13 telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske, v katerih se jima zahvaluje česko-slovanski narod za njihovo pogumno in krepko zagovarjanje českih pravic in slovanske solidarnosti.

Ministerstvo kmetijstva je dalo štajarskemu gospodarstvenemu društvu 300 gl. v porabo, da bi se podiglo sejanje hmelja na Štajarskem.

Iz Londona se piše, da se je na Španjolskem punt popolnoma vzdignol in da Prim in Aoda gresta proti Madridu. — Pravi se tudi, da se je kraljica kraljevanju odpovedala.

Zastran gališkega vprašanja bode v kratkem ministerska seja in od rešenja tega vprašanja je odvisno, ali zdajno ministerstvo ostane ali ne.

13. do 16. preteklega meseca je bil v Peru-u v južni Ameriki tak strašen potres, da je porušil mnogo mest in trgov in da je pokončano više 20.000 ljudi.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	4 90	4 90	4 40				
Rži	8 —	8 —	8 20	8 20				
Ječmena	2 20	—	8 20	3 —				
Ovsa	1 50	1 90	1 60	1 40				
Turšice (kuruze) vagan	2 60	3 —	2 80	2 80				
Ajde	3 —	—	3 40	2 80				
Prosa	2 80	3 —	3 —	—				
Krompirja	1 20	90	1 20	85				
Govedine funt	— 20	26	— 24	25				
Teletine	— 24	28	— 26	28				
Svinjetine črste funt	— 28	28	— 26	28				
Dry 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —				
" 18" " " "	—	5 60	—	—				
" 36" mehkih " "	6 —	4 50	6 —	7 50				
" 18" " " "	—	8 60	—	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	60	— 40	95				
" " mehkega " "	— 60	50	— 40	75				
Sena cent	1 20	—	— 75	1 —				
Slame cent v šopah	1 20	—	— 60	90				
" " za steljo	— 90	—	— 55	70				
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	42 —	38 —				
Jajec, pet za	— 10	— 10	— 10	— 10				

Cesarski zlat velja 5 fl. 51 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.75.

Narodno drž. posojilo 61.40.

Loterijske srečke.

V Trstu 16. septembra 1868: **85 12 46 51 24**

Prihodnje srečkanje je 30. septembra 1868.